

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
 на цілий рік . . . 30 кор.
 в пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 а місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Барвеш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милоста і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що два крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає слідше на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатаніє вільні від порта. — Оголошенє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Престольна промова

На вчерашнім торжественнім отвореню державної ради в церемоніяльній сали цісарского замку, цісар сидючи на престолі в короні, відчитав престольну промову, яка так зі згляду на перелому хвилю, як і на свій вельми богатий зміст, набирає тим більшої ваги.

Привитавши членів обох палат державної ради, вказує престольна промова на новий виборчий закон, який уповнолітнив політично найширші верстви населеня і дав їм спромогу впливу на державні діла. Заразом висказує надію, що так нові представники тих мас, як і члени палати панів, яка одержала нові поруки свого високого значіння, сповнять свою плодоносну працю для добра вітчизни, оправдуючи тим способом положене цісарем довіре в реформі тих інституцій.

Передовсім уважає Корона конечним воскресенє права ухвалюваня бюджету і контролі, щоби забезпечити державній господарці згідні з конституцією основи, та приміненє регуляміну палати послів до знатно змінених теперішних відносин. Дотичні внесеня предложить правительство.

Дуже сердечно згадує Корона про справу національних суперечностей, які еще не найшли полагоди, але перед якими австрійска рація стану (Staatskunst) не повинна зацукати ся, а найти прецінь розв'язку в рамках основних законів і посеред держави. Однак до сего потрібна добра воля всіх інтересованих народів. А є моїм горячим бажанем — зазначує Корона — щоби в своїм часі полишити моїм народам, як дорогоцінну спадщину, забезпеченє існуваня їх національних дібр, а сим забезпечити загальному національній мир, який був би спільною власністю всіх приятелів вітчизни.

По щасливім доконаню зміни конституції в демократичнім напрямку, було би великим зиском для держави зреформованє адміністрації. Правительство предложить проєкт в тім напрямі, щоби утворити окружні власти політичні, підляглі краєвим властям. Се скоротило би дорогу інстанції і приспіншило би адміністративне поступованє, а заразом зблизило би адміністрацію до сфери інтересів населеня.

В парі із суспільним переображенєм іде нове уформованє господарских основ держави. Коли для мене — висловлює

ся Корона — в моїй власній молодости було завданем доконати остаточного увільненя селян від ґрунтових тягарів; коли від того часу свобода заробкованя горожан вповні витворила ся, то мупу сподівати ся, що тепер удасть ся видосконалити квестію державного забезпеченя на старість і в разі неспосібности до праці, як і забезпеченя і охорони робітників взагалі, яке розтягало би ся і на моряків.

Рівномірно з соціально-політичною мусить поступати енергічна продукційна політика задля економічного розвою і використання материяльних сил. В сій цілі нові торговельні трактати мають на цілі розширенє заграничної торгівлі, а експорт наших товарів буде дізнавати ся стематичної державної помочи. Дальше правительство буде старати ся о можливо найбільше розвиненє телеграфічної і телефонічної сіти і о дальше удержуванє приватних залізниць, так важних зі становишка комунікаційної політики. В сій цілі, як і задля будови нових ліній, потрібних для вдоволення потребам змагаючого ся комунікаційного руху, правительство буде старати ся о достатченє средств на сі в великій мірі продуктивні підприємства.

Розвій здорового, середного промислового стану, потрібного для корисного розвою суспільних відносин, піддержувати ме правительство досконалєм промислового законодавства, чинним підпиранєм промислу, піднесенєм фахових спосібностей і поправою кредитових відносин через основанє «Центральної каси стоваришень». Признаючи велике значінє рільничого стану, правительство предложить проєкти задля упорядкованя особистого і реального кредиту рільничого, які будуть мати на цілі зменшити тягар відсоток і запобічи дальшому одовженю. Заразом правительство заведе організаційні зарядженя задля побільшеня і поліпшеня стану худоби і коний, як одного з найрентовнійших жерел сільської господарки. — Важною суспільно-політичною квестією є реформа забезпеченя робітників в гірництві і питанє, чи держава так з огляду на суспільно-політичні, як і господарські мотиви не повинна брати більшого уділу в копальництві угля, якого великі скількості потребує в своїх власних підприємствах.

Рівночасно з дбалостію про материяльні інтереси мусить поступати старанє за духову культуру, особливо що до вихованя молодіжи. Особливо для тих верств населеня — зазначує про-

ва — які мусять удержувати ся з праці рук, є здобутє потрібних відомостей і морально усталеного погляду на житє, найважнійшим середником, ведучим до вдоволення в житю. Народна школа, якої цілю по мысли державного закона про народні школи, остане обичаєво-релігійне вихованє, потребує передовсім супокійного розвою. Правительство приготує проєкт закона про образованє і уздібненє до учительского заводу, який мусить відповісти збільшеним вимогам часу. В народних школах мусить більше дбати ся про рільничє виобразованє, як також на фахову науку, промислову і торговельну. На розвій висших шкіл буде правительство звертати пильну увагу і поведе дальше справу научних інститутів, особливо клінік.

Фінанси держави є завдяки мирному світовому положеню і супротив тривалого розвою господарчого в стані надзвичайно упорядкованім і вдоволяючім. Однак супротив обтяженя скарбу великими акціями останних літ, як і нові підприємства, треба звертати бачну увагу на удержанє рівноваги в бюджеті держави, а репрезентация народа буде мусіла не тільки розсліджувати докладно видаткованє, а також в даних випадках роздумати над винайденєм нових жерел доходу. Правительство предложить свої конкретні пропозиції в трудній квестії упорядкованя краєвих фінансів, а також є наміреним нове управильненє домових податків, як також податку від спадщини і від даровизн.

(Конець буде).

Німецькі „вольнодумці“ в державній раді.

(+) Політичні сторонництва починають помалу в посольській палаті організувати ся а небавом почнуть також укладати ся взаємини поміж парламентарними сторонництвами, позаяк без того яка небудь успішна робота законодатна була би неможлива. Також і рускі послы будуть приневолєні оглядати ся за політичними союзниками, наколи схотять осягнути для руского народу якісь реальні і позитивні придбаня а не обмежати ся лише на «моральні побіди». Вже перед почином сесії нової ради державної кількох руских послів висловило свої погляди, що они будуть змагати до союзу з т. зв. поступовими сторонництвами (п. Будзиновский сказав виразно — будемо йти з соціалістами, бо соціалісти-

чна програма така сама, як наша), деякі знов клали виразно вагу на те, що рускі послы не можуть лучити ся з славянськими сторонництвими, лише з Німцями і то з т. зв. німецькими вольнодумцями. Не треба забувати, що між іншими домаганнями руского народу рускі послы будуть приневолені поставити справу засновин у Львові українсько-руского університету, про що висловив ся також п. Колесса перед дописувателем N. fr. Presse, а при тім також зазначив, що рускі послы будуть лучити ся з поступовими сторонництвими. Задля того буде цікаво приглянути ся тим німецьким «вольнодумцям» (Freisinnige), на котрих мабуть передовсім між німецькими сторонництвими рускі послы покладають свої надії.

Давнійше звали ся ті Німці — лібералами, а тепер підчас виборчого руху лунало всюди — поступовці, вольнодумці, сеж звучить так приманливо. Тепер покинули они вже фірму «лібералізму», позаяк та фірма вельми стратила кредит через Мадярів, а так як мадярський лібералізм тепер в цілій наготі представляє ся запереченням всякої свободи і рівноправности інших, немадярських народностей, так само і німецький лібералізм збанкрутував. Треба отже було відновити і перемалювати стару вівіску, щоби тим лекше приманити людей.

Не треба забувати, що «ліберали» свого часу роздвоїли монархію на дві половинці і не лише віддали Мадярам на поталу поселених в Угорщині Славян і Волохів, але навіть два мільони своїх земляків, Німців в Угорщині й Семигороді, а до того приймали всякі на Австрію накладані тягарі, щоби лише обезпечити собі верховладу над австрійськими Славянами.

За прикладом Мадярів не допускали Німці-ліберали до розв'язки національного питання в Австрії а через те немічна у внутрі Австрія була приневолена все піддавати ся волі Мадярів.

Мимо всего того національна сила славянських народностей в Австрії росла безнастанно, так що Німці щораз більше тратили свою верховладу а в останних виборах ледво останки тих давних лібералів вспіли дістати ся до нової палати. Тепер голосять они, що бажають бути «вольнодумцями», «поступовцями». Се вольнодумство, сей поступивнявить ся одначе найкрасше тепер, коли буде рішати ся справа австро-угорської угоди і національне питань. Діло лібералів німецьких, довершене в 1867 р., дуалізм, розбиває ся о ненаситність Мадярів, а се на руку ковінька німецьким радикалам, котрі кинули оклик «геть від Угорщини», щоби тим лекше приладити австрійські краї для Гогенцолернів.

Якжеж ті вольнодумці німецькі задивляють ся на національне питань? Програма що йно заснованого „Німецько-національного Союзу“ говорить лише про скріпленє німецького живла в Австрії, про поступ духового житя і національне вихованє, про скріпленє національної свідомости німецького народу, одначе ані слівцем не натякає

про потребу рівноправности ненімецьких народів — бо се очевидно було би нарушенєм національного стану посіданя німецького народу!

Само про себе розуміє ся, що сегодня німецькі вольнодумці чи поступовці повинні собі вибити з голови всякі централістичні і верховладні змаганя, боже се стоїть в яскравій суперечности з вольнодумними і поступовими ідеями. Цікаво буде, яке становище займуть ці вольнодумці супроти соціалістичної програми? Ся програма не змагає до загальної свободи, а до систематичного, принципіального обмеженя індивідуальних прав в користь всемогучої, всевідучої і всевладної держави соціалістичної. Колиб ті німецькі вольнодумці дійсно думали по австрійськи і причували, що грозить навіть німецькому живлу в Австрії, тоді не далиб ся они баламутити зжидовілому віденьському дневникарству, а зєдинилиб ся з християнськими суспільниками, сим найбільшим сторонництвом парламентарним до спільної боротьби проти мадярської переваги. Тоді витворилоб ся могутне німецьке сторонництво, котре положилоб кінць національним спорам в монархії, розв'язалоб національне питань, привернуло давню державну єдність, посеред котрої німецьке живло малоб визначне становище. Одначе німецькі вольнодумці і поступовці все ще мріють про давню верховладу і тому не можна по них сподівати ся, щоби они могли і схотіли пособляти таким справам, як засновини якого небудь ненімецького (отже і укр.-руского) університету.

СПІЛЬНИЙ КЛЮБ.

Стало ся те, чого в краю всі найменше сподівали ся. Іменно прийшло до утвореня спільного руского клубу, який складає ся з 30 послів (з виїмкою 2 соціалістів). В дотичних переговорах між послами розходило ся головно о назву клубу і в тім напрямі згоджено ся на трояку: руский, малоруский, або український клуб а по німецьки: Ruthenischer Klub. З того бачимо, що як з одного боку москвофільські послы, оставші без свого голови др. Дудикевича, зрезигнували з замаркованя своєї російської окремішности, яка мусіла би зазначити ся в німецькій назві „russisch“ так з другої сторони не тільки націонал-демократичні послы, але і радикали відступили від клеймленя кацапського ренегацтва перед парламентарним форум Австрії.

Як „оден з послів“ пише до „Діла“, злука прийшла до успіху на підставі ось якої програмової основи руского клубу:

1. Членами руского (малоруского) клубу послів державної ради у Відні суть всі послы з Галичини і Буковини рускої (малорускої) народности, котрі являть ся на першій засіданю того клубу, скликаним через найстаршого ніком посла, зглядно заявлять на руки того посла своє приступленє до клубу.

2. Задачею руского (малоруского) клубу є заступство і оборона інтересів

малорускої нації для її самостійного розвитку політичного, економічного, суспільного і культурного.

3. Констатуючи, що всі члени клубу признали істнованє малорускої нації, полишає ся поодиноким партиям і членам клубу до волі, при публікованю урядових еунцияцій клубу уживати на означенє клубу і нації або терміну малоруский або терміну український. — В німецькій мові офіціальна назва клубу є „Ruthenenklub“.

Уложене повної програми клубу і регуляміну наступить в найближших днях.

Винний бунт в полудневій Франції.

Акція полуднево-французких виноградників в справі поправленя ціни для продавних вин через заказ фальшованя і підроблюваня, як і наложеня цла на заграничні вина, перемінла ся в отвертий бунт. Горячий темперамент полудневців, проявив ся в повній силі. Не чекаючи на зарядженє правительства спбнувано передовсім мерів до резигнації, які мим. візваня міністерства переважно цофнули єї і полишили повірені їх властиво місцевости від всякої управи. Збори і зїзди ставали чимраз численійші, а бесіди агітаторів чимраз очайдушнійші. Вкінці перенесено сей рух також і до війська, яке або відмовляло своєї інтервенції в збіговисках, або прямо таки поривало ся до бунту.

Як дневники доносять, вояки 100 го п. піхоти, розміщені в таборі в Лярсак збунтовали ся, чинно зневажили офіцирів і знищили цілковито табор. Причиною сего було, що їх товариші, які перед тим були збунтовали ся, не одержали амнестії. В Нарбоні уставлено барикади на улицах. Коло Бург-Курзан поперетинано телеграфі і повіриваво залізничі шини. Межи стациями Нісан а Кольомбіє найдено на шинах міну, наповнену порохом, яку відіслано для розсліду до хемічної лябораторії. До Монпеліє вислано сильні відділи війська. Також полк драгонів і полк гузарів вислано, щоби замкнути всі дороги до Анжелер, загроженого поважно розагітованих виноградників.

Справа тих подій станула на дневнім порядку французкої палати послів а дискусія, викликана сею квестиєю, доказує, в яким тяжким та небезпечним положеню найшла ся Франція супротив того винного руху. Пос. Альби домагав ся в інтерпеляції, щоби правительство подало до відомости палати всі зарядженя, які видало в справі робітників полудневих винниць. Інтерпелянт домагав ся сейчасових нарад над інтерпеляцією. Презес кабінету Клеменсо зажадав відроченя сеї справи до пятниці; заявив дальше, що бажає передовсім мирного полагодженя, а над усе пошанованя законів. Рух протесту ширено на полудни Франції против законів. Довше зношене подібних вибриків значило би кінць Франції. Радимо — сказав дальше презес кабінету — над законом задля здавленя ошук з вином; полудне відповіло

ский, Дм. Гутович, Тов. „Труд“, Тов. „Просьвіта“, М. Левицкий, М. Дембовска, Н. Пшешорский, Ст. Скленкович, Ол. Киприянівна, Юс. Левицкий, З. Рутковский, о. Лев Сембратович (2 уділи), „Народний Дім“ в Жовкві, В. Гукевич, Іл. Чапельський, Йос. Делькевич, Ів. Чорній, Ан. Оприск, о. др. Ст. Жук, Ф. Левицкий, Ром. Заячківський, М. Стефанівський і Евг. Спозарский. В так короткім часі то є в двох місяцях придбане 56 членів зі 101 уділами як найкраще свідчить о прихильности нашої суспільности до започаткованого нами діла і маємо повну надію, що і дальші численні вписи і вкладки ошадности ще обильнійше попливуть. Уділ 25 К, вписове 2 К, від ошадности 4½%. Гнівда сокільські, приступайте як найчисленнійше в члени, а ошадности льокуйте в нашім товаристві! Гарзд! — Дирекція.

— **Нова посольська палата** змінила ся зовсім що до свого складу. Найбільшу страту поніс стан великих властителів земских, на томісць зросло число селянських послів. Склад палати виглядає ось як: З членів кабінету шість є послами, а се: Дершата Дзедушицкий, Коритовский, Пацак, Праде і Форшт, краєвих маршавків є двох (кн. Ліхтенштайн і др. Ебенгох), великих властителів земских є 22, а в старім парламенті було їх 102, число малих властителів земских зросло з 76 на 110. Адвокатів засідає в новій палаті 60, а передше було їх 63, священників є 45, а було лише 23, публичних урядників 42, тільки саме, що було в попередній палаті, професорів 43, се є 16 більше, чим було передше, приватних урядників 48 (передтим було 4), редакторів і видавців газет 46 (передтим було 26), лікарів 8, се є о 2 більше, аптекарь 1, передтим було 2, ремісників 21 (передтим було 15). Надто є ще оден емеритований генерал фон Гуггенберг.

— **Іван Орт**, колишній австрійський архієпископ, блукає ще по світі, як і архієпископ-престононаслідник Рудольф. Від часу до часу появляють ся сензаційні вісти про обох головних про Івана Орта; зголошують ся люди, які запевняють, що були і балакали з ним. І то одні бачили его в Лондоні, другі в Парижі, треті аж за морем в Америці. І тепер заговорила преса, що Іван Орт появить ся небагом в Парижі і буде мати розмову з редактором „Фігаро“. Другі знов запевняли, що бачили его на днях в Лондоні. Лондонська часопись „Ewening News“ обіцяла 4 фунтів штерлінгів для того, що дасть найдостовірнійші відомости про пропавшого. Ся премія мала величавий успіх, бо привабила силу людей з ріжними поданнями. З їх візнань виходило, що Іван Орт находить ся

ли мені хочь едно gegenpostnahme, такожь и подобні книжки про Україну и козацтво. Мені писавь еденъ другъ зъ Відня що тамъ можь добрі книжки дістати, я писавь до книгарні, и діставь відпись що всі розпродані такъ и, пр. 1) Die Kosaken in ihrer geschichtlichen Entwicklung o. A. v. B. Berlin 1860, 1 Bd. 2) Geschichte der Ukrainischen i Zaporoger Kosaken, nebst einigen Nachrichten von der Verfassung u. den Sitten derselben, nach Scherer's Annales de la petite Russie v. K. Hammerdörfer pr 8 Leipzig 1789. Weygand (Gebhardt u. Reiland) 1 Band.

Про книжку про Montenegro котру лишь знаєшть навнши або пришли мені.

Сего листу найважнійшу річ мавимь забути: „Я тебе прошу мені написати, котрого рїтму я при моїхъ драматичнихъ творахъ тремати ся маю. Напиши мені точно als Vermiss.“

1. (13) Априля 1867.

На теперь досить.

Щасливі свята. Бувай здоровь, твій щирій другъ *Ив. В.*

тепер в Англії ві всіх містах. Тимчасом за слона знялась з цілої загадки. Іван Орт, про якого появу в Парижі тепер всі заговорили, є простенький собі фармер з Аргентини — Іван От.

— **Російське військо** верушить ся. З Петербурга доносять до Voss. Ztg., що 600 воєків київського баталіону інженерії напало на магазин амуніції і заосмотривши ся в острі патрони, почало стріляти. Застрілено коменданта баталіону і трох офіцирів. Коли проти бунтарів виведено инше військо, прийшло до кровавої битви, в якій 60 жовнірів поранено. Бунт здавлено по арештованю 250 жовнірів. 150 жовнірів утікло. — В губерніях над Волгою козаки відмовляють послуху при давленю селянских розрухів. Тому спроваджено в ті сторони вісім полків драгонів, які стояли залогою в польскім Королівстві. Загалом вицьфано з Королівства 9.000 війська, якого часть вислано до Царского села. Польска преса пише з того приводу, що Росія мусіла заключити якийсь таємний пакт з Німеччиною, бо инакше не могла би лишити польске Королівство майже без війскових залог.

Телеграми

з дня 20. червня 1907.

Відень. Ческі аграрники, Русини, Словінці і инші групи послів мали вчера засідання в справі вибору президента палати.

Будапешт. На вчерашнім засіданю сойму хорватські послы вели дальшу обетрукцію. Президент сойму відобрав голос кільком Хорватам під замітом, що они не говорять до річи. Коли уділив голосу пос. Потоцнякови, сей удав, що не розуміє со мадярски і не рухав ся з місця. В кінци почав промовляти по хорватски та від часу до часу ставав. Президент напминав его кілька разів, а на конець відобрав голос. Потоцняк мимо того говорив дальше заявивши, що не розуміє угорскої мови президента. За се комісія нетикальности ухвалила виключити его на 30 днів з сойму.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 19 с. м.: Мих. Городиловский з Золочева, о. Йос. Застирець з Бучача, о. Н. Котецкий з Ольшан, о. Гр. Журавский з донькою з Дрогомишля, Юл. Швебер з Перемишля, Ост. Горбачук з Кристинополя, др. Ів. Мох з Глиннян, Ем. Пилипякова з Камінки стр. о. Вол. Ривявець з Белза, Адольф Янковский в Мартинова, о. Ів. Бирчак з Підбережа, о. Ан. Чичлович з Любачева, Модест Менціньский зі Штокгольму.

Colosseum

В пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. червня 1907.

Щоденно о год. 8. вечер представлене. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High Life представлене. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Позір!

2-літня гаранція!

Позір! Позір!

Годинник з ланцюшком за лише К 2.50 с.

дістане кожний величавий ремонтар, кишеньвий годинник Gloria срібний систем Roskopf Patent Анкер верк, йдучий 30 годин точно, з 2-літною запорукою, разом з позолоченим відповідним ланцюшком лише за 2 К 50 с.—, 3 штуки з ланцюшками 7 К. Висилає за посліплатою склад швайцарских годинникових фабрик

С. Урбах, Краків ч. 33

(Schweizer Uhren Fabriks Lager S. Urbach Krakau, Nr. 33.)

Просить ся о точну адресу. (3—3)

Всілякі КУПОНИ

вил-осовняні цінні папері

виплачує без потручення провизи або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц

БАНКУ

Гіпотечного

При нагоді побуту у Львові поручаємо і просимо не залишити відвідати робітні нашого Товариства.

Одиноке Товариство для розвою рускої штуки

у ЛЬВОВІ площа Бердардинська ч. 8. (Краківський готель)

виконує у власній **Артистичкій різьб-рско-позолотарській робітнху** по приступних цінах, хорощі, правдиво артистичні церковні предмети як: іконастаси, вітарі, кивоти, процесійні образи, проповідниці, рами до образів, всякі церковні образи і пр.

Народний стиль, народні мотиви, на жаданє можемо примінити.

З замовленєм належить звертати ся просто до Дирекції Товариства

у **Львові, пл. Бердардинська ч. 8.** (Краківський готель).

ПРОСИМО СПРОБУВАТИ.

Перед відданєм роботи просимо жадати від членів Товариства легітимації.

Товариство в жаднім случаю не послугує ся агентами.

Робиті замовленя приймає і умови зацілює вил-осовняні лише Дирекція у Львові.